

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра екології, географії та туризму**

Самоліч Олег Ігорович

**Загальна характеристика сої та соєвих продуктів,
особливості їх митного оформлення при
переміщенні через митний кордон України**

Автореферат

Дипломної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістр
Спеціальність 101 Екологія,

Рівне – 2020

Дипломна робота є рукописом:

Робота виконана на кафедрі екології, географії та туризму
Рівненського державного гуманітарного університету.

Науковий керівник - к.с.-г.н., проф. Лико С. М.

Рецензент – Прищеп А. М., професор, кандидат
сільськогосподарських наук

Захист відбудеться “__” _____ 2020 р. о __ годині на засіданні ДІК
в Рівненському державному гуманітарному університеті,
Міністерства освіти і науки України за адресою: м. Рівне,
вул.Пластова, 29 А, гуртожиток № 7, ауд. __.

Секретар ДІК

Глінська С.О.

Загальна характеристика роботи

Актуальність теми.

Перехід до ринкових відносин, особливості становлення ринку в Україні, складні тенденції в реалізації методів і засобів державного регулювання в економіці перехідного періоду обумовили необхідність пильної уваги до формування товарного асортименту та якості продовольчих товарів.

В умовах становлення ринкової економіки боротьба за споживача на внутрішньому і зовнішньому ринках вимагає створення і виробництва конкурентноздатних товарів. Якість виступає як головний фактор конкурентноздатності товару, складаючи його основу.

Отримання та визнання незалежності України пов'язане з необхідністю узаконення митних кордонів, розбудовою власної митної системи, розвитком самостійної митної політики, правовим регулюванням діяльності митниць. Одним з найважливіших чинників вирішення цієї проблеми є розробка і прийняття стабільних та ефективних законів. Проблема правового забезпечення, що регулює митну діяльність, розв'язана ще недостатньо. Про це свідчать часті зміни і доповнення до чинних митних законів.

Нові підходи до проблеми якості вимагають усе більш повного обліку виробниками ринкового фактора, зрушення від адміністративних важелів контролю якості до переважно організаційно-економічних заходів керування якістю, переходу до гнучкої системи стандартизації, що дозволяє виробникам

оперативніше реагувати на мінливі вимоги внутрішнього і зовнішнього ринку до якості товарів, організації роботи з переходу в перспективі до забезпечення високої якості продукції.

Соє є однією з найбільш цінних культурних рослин у світі - це однолітня бобова стручкова олійна рослина, яка була відомавже близько 2800 року до н.е. у Китаї. Поживні властивості сої оцінює сьогодні по достоїнству все більше коло споживачів, причому не обов'язково вегетаріанців. Підраховано, що середньостатистичний житель Японії з'їдає її щорічно в різному виді близько 27 кг, а американці, німці і фіни приблизно по 3 кг. В Україні кожного року розширюється коло споживачів соєвих продуктів.

Соє є єдиною рослиною, що постачає нам високоякісний білок, найбільш наближений за своїм складом до тваринних білків. Сухе зерно містить близько 35% білка, у той час як м'ясні продукти лише 15-20%. Крім того соєвий жир у порівнянні з тваринними жирами характеризується більш сприятливим для організму складом жирних кислот. Більше половини з них це жирні ненасичені кислоти.

Соє містить значну кількість клітковини, вона є цінним джерелом мінеральних елементів, зокрема, магнію, кальцію, цинку, фосфору, калію, а також вітамінів групи В, вітаміну С і лецитину.

Соєве молоко – це рослинне молоко, виготовлене з соєвих бобів. Батьківщиною соєвого молока вважається Південна Азія. Так само, як й інші види рослинного молока (рисове, вівсяне, мигдальне), соєве молоко використовується в кулінарії ідентично коров'ячому. З соєвого молока виробляють соєвий сир - тофу, соєвий йогурт, інші напої (наприклад, молочні коктейлі).

Китайський термін для позначення соєвого молока означає дослівно «соєва рідина». В багатьох країнах Європи, зокрема в Україні, використовується інший термін, що означає «соєве молоко», у Німеччині – «соєвий напій». У Китаї термін «соєве молоко» відноситься до сухого молочного порошку, змішаного з порошоків коров'ячого і соєвого молока.

Близьким до м. Рівне є підприємство ВАТ «Бродівський завод сухого знежиреного молока», який введений в експлуатацію в 1973 році.

Оцінюючи можливості свого розвитку, підприємство вирішило паралельно освоїти виробництво нового виду продукції, соєвого молока фасованого в поліетиленові пакети.

Засилля на споживчому ринку України імпортованих продуктів харчування, з одного боку, та той факт, що українські виробники соєвого молока здійснюють поставки даного товару за кордон, з другого, обумовлюють **актуальність** обрання даної теми для дослідження.

Мета роботи: дослідити можливості вітчизняного ринку соєвого молока та визначити перспективи й шляхи його розвитку, а також вивчення експертизи продуктів на основі сої при переміщенні їх через митний кордон України.

Об'єкт дослідження – продукти на основі сої (соєве молоко), що перетинають митний кордон України.

Мета і завдання дослідження досягаються шляхом розв'язання наступних **основних завдань:**

- дослідження ринку сої в Україні;

- визначити основні тенденції розвитку ринку соєвого молока в Україні впродовж останніх років;
- охарактеризувати призначення експертної оцінки якості соєвого молока на базі ВАТ «Бродівський завод сухого знежиреного молока»;
- визначити нормативні вимоги до якості продукції та її упакування;
- обґрунтувати доцільність експорту соєвого молока;
- огляду законодавчої бази, що регулює переміщення соєвих продуктів через митний кордон України;
- виявити роль митної служби на сучасному етапі зовнішньоекономічних відносин держави;
- визначити порядок і документацію митного оформлення сухого соєвого молока при експортних операціях;
- провести обчислення по нарахуванню митних платежів при експорті соєвого молока.

Методи дослідження: літературний пошук, лабораторний (визначення показників якості соєвого молока), порівняльно–розрахунковий, математичний, графічний.

Практичне значення: дослідження екологічного контролю соєвого молока в зоні діяльності митниць Рівненської області дозволить зробити висновки про ефективність заходів, які проводяться щодо запобігання потрапляння неякісної продукції на територію України з-за кордону, а також із України в інші держави.

Наукова новизна полягає у детальному вивченні особливостей екологічного контролю соєвого молока в зоні діяльності митниць.

Основний зміст роботи

РОЗДІЛ 1 ОГЛЯД СУЧАСНОГО СПОЖИВЧОГО РИНКУ СОЄВОГО МОЛОКА

На світовому ринку соя є стратегічним аграрним продуктом. У торгівлю культурою залучено 190 країн. Загальний річний обсяг експорту оцінюється такими цифрами: 42,7 млн. т зерна, 51,4 млн. т шроту, 7,35 млн. т соєвої олії. Вартість сої складає 1900 гривень за 1 т. Рентабельність виробництва - від 20 % і вище. Провідними місця на споживчому ринку сої та соє продуктів займають країни Сходу, в першу чергу, Китай, а також Латинської Америки та США.

Соевий бізнес в Україні почав розвиватися років 10-12 тому назад, у 1997-1998 роках. Сьогодні устаткування для виробництва соєвого молока в Україні виготовляють 2 підприємства у містах Києві та Харкові. За останні 1-2 роки виробництво продуктів із сої почало швидко поширюватися, чому сприяли наступні чинники: соєві продукти дешевше аналогічних м'ясних і молочних; у країні багато людей, що утримуються від споживання тваринної їжі, соя і продукти з неї корисні. Розвиток ринку сої в Україні є перспективним напрямком розв'язання продовольчої проблеми в часи світової кризи..

Стратегічні переваги розширення виробництва соєвих продуктів в Україні полягають у практично необмеженому ринку збуту, оскільки індустрія переробки бобів сої з одержанням соєвих молочних продуктів у нашій країні розвинута вкрай слабо, а попит на її продукцію, як показали результати ринкових досліджень, характеризується стійкою тенденцією до збільшення.

Соевий бізнес у широкому змісті слова — це виробництво різноманітних соєвих продуктів. Виробництво окремого соєвого продукту молока - соєвого молока - виявилось таким, що вимагає найменших грошових інвестицій, що дуже важливо під час світової фінансової кризи.

Виробництво сої і продуктів її переробки в Україні й у світі сильно залежить від кон'юнктури, У 2008 р. в зв'язку з активізацією виробництва біопалива з кукурудзи, відбулися стрибки цін на зернові, кукурудзу й, зокрема, сою, тому її виробництво стає сьогодні привабливішим для фермерів.

Спеціалісти радять відкривати виробництва харчових продуктів із сої у Луцьку, Тернополі, Чернівцях, Львові. Розрахунки фахівців свідчать, що у Західній Україні ніша виробництва і реалізації соєвих продуктів зовсім вільна.

Основними ринковими передумовами для успішного розвитку галузі виробництва сої та соєвих продуктів є наступні: значна ємність і розмір ринку; низька собівартість продукції; можливість захоплення високої частки ринку внаслідок хаотичності його розвитку і присутності на ринку продукції імпортного виробництва; прихильність 90% населення до продуктів вітчизняного виробництва; відсутність великомасштабних конкурентів; «білковий голод» у країні, зв'язаний із загальним зниженням життєвого рівня населення і доходів (за даними Держкомстату, добове споживання белковомістких продуктів - м'ясопродуктів, яєць, молока в Україні менше покладеної норми на 50%); наявність великого сегмента, основним рушійним мотивом придбання соєвої продукції якого є

профілактика і зменшення рівня захворюваності; широкі експортні можливості.

Основними споживачами соєвої продукції в Україні є споживчий ринок і промисловий ринок. Сьогодні український ринок соєвих продуктів є відкритим, і його ємність гарантує збут достатньо великих обсягів продукції.

Експерти відзначають тенденцію до зростання експорту продуктів переробки сої, зокрема до України, причому, в першу чергу, з Китаю. Частка експортної продукції в Україні складає біля 20% від кожного виду соєвої продукції (соєве молоко, соєве борошно, соєва олія)

До переліку основних соєвих продуктів, що представлені на споживчому ринку України, належать: соєве борошно, окара, соєве м'ясо, тофу (соєвий сир), соєва сиркова маса, а також соєве молоко і сухе соєве молоко.

РОЗДІЛ 2 ТОВАРОЗНАВЧА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ЕКСПЕРТИЗА СОЄВОГО МОЛОКА

Соєве молоко — це продукт, збалансований за калорійністю і за вмістом білків, жирів, вуглеводів і вітамінів, він містить такі самі амінокислоти, що й білок тваринного походження, і є ефективним лікувально-профілактичним засобом. Соєве молоко - ідеальний замітник коров'ячого молока, особливо в годуванні дітей раннього віку, особливо тих дітей, що мають алергічну реакцію на лактозу. Соєве молоко - ідеальний продукт, є основою для виробництва таких

продуктів як йогурт, морозиво, напої і соєвий сир тофу.

Сьогодні існує два основні методи переробки сої: термічний, гідротермічний.

Українськими фахівцями в галузі виробництва харчових продуктів із сої було розроблено нормативно-технічну документацію для виробництва: соєвого молока, кондитерських виробів на основі соєвого молока, соєвого сиру (тофу), соєвих сирних мас, соєвих напоїв.

Для виробництва соєвого молока із бобів сої може бути використано обладнання, що використовується на молокозаводах. Новітній спосіб одержання соєвого молока базується на методі помелу насіння сої у водному середовищі.

Соєве молоко, подібно молоку корів, підлягає пастеризації парою, утвореною в парогенераторі. В результаті складних фізико-хімічних перетворень, які відбуваються під час приготування соєвого молока, корм не тільки не втрачає своєї поживності, а, навпаки, перетворюється на простіші сполуки, завдяки чому його поживні речовини краще засвоюються в організмі тварини.

Використання соєвого молока у тваринницьких господарствах є неабияким резервом для у підвищенні ефективності виробництва продукції тваринництва.

У наш час одним з основних напрямків у харчовій технології є створення функціональних продуктів харчування, що мають збалансований склад. У ВНП сої було розроблено технології отримання молочно-білкових продуктів і напоїв функціонального призначення.

Основною сировиною на підприємстві ВАТ «Бродівський завод сухого знежиреного молока» є молоко, а на базі існуючого виробництва паралельно освоюється випуск нової молочно-харчової продукції: соєвого молока і продуктів з сої. Виробництво фасованого соєвого молока ідеально вписується в технологічну схему виробництва, що існує на молокозаводі.

Підприємство проводить випуск сухого соєвого молока для потреб тваринництва, фасованого у крафт-пакети вагою 25 кг, а також фасованого в поліетиленові пакети пастеризованого соєвого молока із вмістом білка 3,5%, місткість пакету 1 л. Передбачувана назва останнього продукту – СоуНайс. В даний момент останній продукт знаходиться у стадії розробки робочого проекту і передбачається до серійного виробництва.

Пастеризоване соєве молоко виготовляється за патентованою технологією і на установці компанії ProSoya. Для виготовлення цього напою не використовуються додавання нафтових сольвентів, облігатних кислот або хімікатів. Унікальний процес «безповітряного холодного помелу» створює продукт з м'якою консистенцією і видатним смаком.

При виробництві соєвого молока отримують відходи, звані окарою, які можна застосовувати в кулінарії (добавки до котлет, борошняних і кондитерських виробів і т.д.) і на корм худобі. Соєве молоко - ідеальний продукт, є основою для виробництва таких продуктів як йогурт, морозиво, напої і соєвий сир «Тофу».

С початком виробництва фасованого соєвого молока, існуюча структура управління заводом повинна бути корінним чином змінена і

адаптована до ринкових умов, а саме доцільно було б провести низку наступних заходів:

- побудувати торгово-розподільну мережу і системи руху товару,
- регулярно проводити збір і аналіз ринкової інформації,
- проводити планування асортименту продукції, п
- ошук нових можливих напрямів диверсифікації діяльності підприємства,
- організацію заходів щодо реклами, паблік рилейшинз,
- стимулювання збуту.

Важливою може бути поява в структурі підприємства відділу новітніх технологій, що дозволить зорієнтувати завод на ринкові відносини. Основними завданнями цієї служби є:

- організація ефективних науково-дослідних робіт у області інтересів компанії;
- розробка нових ефективних характеристик,
- розробка нових модифікацій.

В рамках реалізації законодавства по захисту прав споживачів для вдосконалення системи контролю за реалізацією сільськогосподарської продукції, встановлюється наступний порядок маркування споживчої упаковки харчових продуктів, одержаних на основі генетично модифікованих джерел.

Харчова продукція, одержана з генетично модифікованих джерел, маркірується за допомогою нанесення на споживчу упаковку товару (етикетку, лист-вкладиш, ярлик, інструкцію по застосуванню)

відповідної інформації:

Генетично модифікована продукція (найменування продукції) одержана з генетично модифікованих джерел, містить компоненти, одержані з генетично модифікованих джерел.

Згідно Порядку сертифікації харчових продуктів і продовольчої сировини контролю на наявність ГМО піддається кожна партія продукції, виготовлена з використанням сировини, що підлягає контролю на наявність ГМО, у тому числі і соєвого молока, і продуктів з нього.

Одними з головних показників товарної якості сухого соєвого молока є його органолептичні властивості. Соєве молоко - порошок кремового кольору, має приємний горіховий запах, солодкуватий смак із слабо вираженим соєвим присмаком. Із фізико-хімічних показників якості основними є вологість (5-7%) та індекс розчинності (0,7 см³).. Нормується у сухому соєвому молоці вміст поживних речовин – білку (40%) і жиру (20%).

Показники товарної якості сухого соєвого молока регламентуються ТУ 9223-004-10126558-96.

Застосовується найчастіше сухе соєве молоко в таких галузях харчової промисловості, як хлібопекарська, масложирова (особливо при виробництві майонезу), кондитерська, молочна.

Розділ 3 МИТНЕ ОФОРМЛЕННЯ СУХОГО СОЄВОГО МОЛОКА

Українські заводи-виробники сухого соєвого молока здійснюють поставки даного товару за кордон. Тому у цьому розділі дипломної

роботи висвітлено особливості митного оформлення сухого соєвого молока при експортних операціях. Дослідження проводилось на основі типової процедури експорту за наступними параметрами відповідно до зовнішньоекономічного договору: експорт молока сухого соєвого у кількості 200 крафт-мішків масою 25 кг. Вартість партії без урахування витрат на доставку і страхування товару становить 1000 доларів США. Поставка здійснюється автотранспортом до морського порту (Севастополь), де перевантажується на судно для доставки у Туреччину.

У результаті проведених розрахунків виявлено:

- при експортних операціях мито, акцизний збір, податок на додану вартість не нараховуються;
- митні платежі становлять 16,20 грн.;
- підприємству держава відшкодовує ПДВ у розмірі 1620,00 грн.

Для безперешкодного здійснення цієї зовнішньоекономічної операції при митному оформленні необхідно, крім ВМД, подати ще транспортні накладні, рахунок-фактуру, зовнішньоекономічний договір, радіологічний дозвіл, санітарний сертифікат. Подання сертифікатів є своєрідним засобом безпеки, оскільки саме ці документи засвідчують безпечність українського товару.

Таким чином, здійснення експортних поставок буде вигідним для українських підприємств, оскільки митні збори становлять незначну частку та відшкодовується податок на додану вартість – 20 % від фактурної вартості партії.

При експорті сухого соєвого молока потрібен мінімум митних

платежів (тільки митні збори за митне оформлення), оскільки немає поштини і немає ПДВ.

Отже, до переваг експорту сухого соєвого молока належать:

- мінімальні витрати на митне оформлення;
- повернення ПДВ у розмірі 20%, -

що робить дуже вигідним експортні операції з сухим соєвим молоком.

Розділ 4 ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКИ В ДЕРЖАВНІЙ ПРИКОРДОННІЙ СЛУЖБІ УКРАЇНИ

Положення визначає порядок проведення інструктажів, навчання та перевірки знань з питань пожежної безпеки з військовослужбовцями, державними службовцями та іншими працівниками (далі - особовий склад) Адміністрації Держприкордонслужби, регіональних управлінь, органів охорони державного кордону, загонів морської охорони, розвідувального органу, навчальних закладів, науково-дослідних установ, підрозділів спеціального призначення та органів забезпечення Державної прикордонної служби України (далі - органи Держприкордонслужби).

Особовий склад Державної прикордонної служби України зобов'язаний:

- під час прийняття на службу (роботу) та за місцем служби (роботи) проходити інструктажі з питань пожежної безпеки (далі - протипожежні інструктажі);

- проходити навчання і перевірку знань з питань пожежної безпеки.

Організація своєчасного та якісного проведення протипожежних інструктажів, навчання та перевірки знань з питань пожежної безпеки в органах Держприкордонслужби покладається на їх керівників.

Допуск до виконання посадових (функціональних) обов'язків особового складу Державної прикордонної служби України, який не пройшов протипожежний інструктаж, навчання і перевірку знань з питань пожежної безпеки, забороняється.

Протипожежний інструктаж проводиться для:

- 1) усього особового складу, який приймається на службу (роботу);
- 2) осіб, які прибули до органу Держприкордонслужби у відрядження (на стажування, навчання) та мають брати участь у виконанні завдань, покладених на Державну прикордонну службу України;
- 3) курсантів, слухачів, аспірантів та докторантів навчальних закладів;
- 4) інших осіб, які виконують в органах Держприкордонслужби ремонтні або інші роботи.

Інструктаж проводиться як у спеціально обладнаному для цього приміщенні з використанням необхідних програмно-методичних і матеріальних засобів з урахуванням особливостей підрозділу, так і безпосередньо на робочому місці військовослужбовця, державного службовця (працівника) до початку виконання ним посадових

інструкцій (функціональних обов'язків).

Плановий протипожежний інструктаж проводиться з усім особовим складом Державної прикордонної служби України не рідше ніж один раз на рік, а також під час прийняття на службу (роботу).

Плановий протипожежний інструктаж під час прийняття на службу (роботу) проводить посадова особа служби (групи) пожежної безпеки органу Держприкордонслужби.

Інші планові протипожежні інструктажі проводить безпосередньо посадова особа, відповідальна за пожежну безпеку на об'єкті.

Позаплановий інструктаж проводиться на робочому місці або у спеціально відведеному для цього приміщенні в разі:

- прийняття нових нормативно-правових актів з питань пожежної безпеки (норм, правил, інструкцій, положень) або внесення змін і доповнень до чинних;

- зміни технологічного процесу, застосування нового або зміни чи модернізації існуючого пожежонебезпечного устаткування;

- виявлення фактів порушень особовим складом вимог нормативно-правових актів з питань пожежної безпеки, незадовільного знання ним правил пожежної безпеки на робочому місці, невміння діяти у випадку пожежі та користуватися первинними засобами пожежогасіння;

- порушень вимог нормативно-правових актів з питань пожежної безпеки, що призвели до пожежі, за рішенням керівництва органу Держприкордонслужби або комісії із розслідування факту пожежі;

- перед виконанням разових (тимчасових) вогневих робіт

(зварювальних, різальних, паяльних, розігрівальних тощо), при ліквідації аварій, наслідків стихійного лиха.

Позаплановий інструктаж проводиться безпосередньо керівником робіт (начальником структурного підрозділу; особою, відповідальною за пожежну безпеку на об'єкті) індивідуально або в групах. Обсяг і зміст інструктажу визначаються в кожному випадку окремо залежно від причин, що обумовили необхідність його проведення.

Протипожежні інструктажі завершуються перевіркою знань, про що робиться запис у графі 9 журналу реєстрації інструктажів з питань пожежної безпеки.

Запис про проведення позапланового протипожежного інструктажу робиться у журналі реєстрації інструктажів з питань пожежної безпеки або в документі, що дає дозвіл на виконання робіт, відповідно до нормативно-правових актів та нормативно-технічних документів у сфері пожежної безпеки.

Програми планових протипожежних інструктажів під час прийняття на службу (роботу) розробляють:

- в Адміністрації Держприкордонслужби - сектор пожежної безпеки Департаменту персоналу Адміністрації Держприкордонслужби (далі - СПБ ДПСУ);

- в регіональних управліннях, інших органах Держприкордонслужби центрального підпорядкування - служби пожежної безпеки за погодженням із СПБ ДПСУ;

- в органах охорони державного кордону та загонах морської охорони - групи пожежної безпеки за погодженням зі службами

пожежної безпеки регіональних управлінь.

Оцінка стану охорони праці й ефективності заходів для її поліпшення є однією з основних задач керування охороною праці. Усі види господарської діяльності так чи інакше впливають на рівень забезпечення охорони праці, підвищуючи чи знижуючи його.

У свою чергу стан охорони праці безпосередньо впливає на показники господарської діяльності підприємства.

Належний рівень охорони праці забезпечується шляхом:

- доведення параметрів виробничого середовища до нормативних значень (технічні і технологічні рішення);
- захисту працівників від впливу небезпечних і шкідливих виробничих факторів.

Трудоохоронні заходи, що плануються і запроваджуються щодо сфери їхнього застосування належать до трьох рівнів:

- макрорівень - у масштабах держави;
- мезорівнів - галузі, великі фірми, корпорації;
- мікрорівень - підприємства, цехи, робочі місця.

При оцінці ефективності заходів щодо охорони праці користуються сукупністю чотирьох груп показників:

- 1) показники зміни стану умов праці;
- 2) соціальні показники;
- 3) економічні показники;
- 4) соціально-економічні показники.

Зміна стану умов праці за факторами оцінюється різницею їхньої абсолютної величин до і після впровадження заходів чи різницею

досягнутих або прогнозованих результатів, а також зіставленням відносних показників, що характеризують ступінь, відповідності тих чи інших факторів граничне припустимим концентраціям (ГПК), граничне припустимим рівням (ГПР) чи заданим значенням.

Комплексна оцінка зміни умов праці виробляється з урахуванням приросту числа робочих місць, на яких умови праці приведеш у відповідність з нормативними вимогами.

Соціально-економічні показники носять економічний характер і виражаються у вигляді економії чи запобігання втрат живої й упредметненої праці в народному господарстві, на підприємствах і в сфері особистого споживання.

Витрати на здійснення заходів щодо охорони праці включають капітальні інвестиції і поточні витрати.

Поточні витрати включають витрати на зміст і обслуговування основного технологічного устаткування, викликані його удосконалюванням з метою поліпшення охорони праці.

При здійсненні багатоцільових заходів визначення суми капітальних інвестицій і поточних витрат, зв'язаних з поліпшенням охорони праці, робиться розрахунковим шляхом з використанням даних про вартість відповідних робіт у проектах-аналогах, укрупнених розцінок, нормативів витрат.

При економічному обґрунтуванні заходів щодо поліпшення охорони праці витрати на їхнє здійснення визначаються як сукупні поточні витрати і капітальні інвестиції, приведені до року з урахуванням фактора часу (інфляції).

Висновки

Досліджено ситуацію на світовому ринку сої і продуктів її переробки. Визначено, що на світовому ринку соя є стратегічним аграрним продуктом. У торгівлю культурою залучено 190 країн. Лідуючі положення на споживчому ринку сої та соєпродуктів займають країни Сходу, в першу чергу, Китай, а також Латинської Америки та США.

Охарактеризовано сучасну ситуацію на соєвому ринку України. Показано, що для України виробництво соєвих продуктів є відносно новим явищем. Розвиток ринку сої в Україні є перспективним напрямком розв'язання продовольчої проблеми в часи світової кризи. Розрахунки фахівців свідчать, що у Західній Україні ніша виробництва і реалізації соєвих продуктів зовсім вільна.

Визначено основні чинники впливу на динаміку українського соєвого ринку. В останні роки виробництво продуктів із сої почало дуже швидко поширюватися, чому сприяли наступні чинники: соєві продукти дешевше аналогічних м'ясних і молочних; у країні багато людей, що утримуються від споживання тваринної їжі, соя і продукти з неї містять багато поживних речовин і корисні, особливо дтям, хворим і літнім людям.

Виявлено, що стратегічні переваги розширення виробництва соєвих продуктів в Україні полягають у практично необмеженому ринку збуту, оскільки індустрія переробки бобів сої з одержанням соєвих молочних продуктів у нашій країні розвинута вкрай слабо, а попит на її продукцію, як показали результати ринкових досліджень, характеризується стійкою тенденцією до збільшення.

Показано, що основними споживачами соєвої продукції в Україні є споживчий ринок і промисловий ринок. Сьогодні український ринок соєвих продуктів є відкритим, і його ємність гарантує збут достатньо великих обсягів продукції.

Відзначено тенденцію до зростання експорту продуктів переробки сої до України, причому, в першу чергу, з Китаю. Частка експортної продукції в Україні складає біля 20% від кожного виду соєвої продукції (соєве молоко, соєве борошно, соєва олія)/

Визначено, що до переліку основних соєвих продуктів, які представлено на споживчому ринку України, належать: соєве борошно, окара, соєве м'ясо, тофу (соєвий сир), соєва сиркова маса, а також соєве молоко і сухе соєве молоко, склад кожного з яких регламентується нормативними документами.

Проаналізовано основні новітні технологічні процеси виробництва соєвого молока, пропонувані вітчизняними та іноземними фахівцями та їх вплив на якість готової продукції. Виявлено, що сьогодні існує два основні методи переробки сої: термічний, гідротермічний. Соєве молоко, подібно молоку корів, підлягає пастеризації парою, утвореною в парогенераторі. В результаті складних фізико-хімічних перетворень, які відбуваються під час приготування соєвого молока, воно не втрачає не тільки своєї товарної якості та поживності, а, навпаки, перетворюється на простіші сполуки, завдяки чому його поживні речовини краще засвоюються в організмі.

Виявлено, що основною сировиною на підприємстві ВАТ «Бродівський завод сухого знежиреного молока» є молоко, проте на

базі існуючого виробництва паралельно освоюється випуск нової молочно-харчової продукції: соєвого молока і продуктів з сої. Виробництво фасованого пастеризованого соєвого молока та сухого соєвого молока ідеально вписується в технологічну схему виробництва, що існує на молокозаводі.

Підприємство проводить випуск сухого соєвого молока для потреб тваринництва, фасованого у мішки паперові з поліетиленовим вкладишем по 25 кг, а також фасованого в поліетиленові пакети пастеризованого соєвого молока із вмістом білка 3,5%, місткість пакету 1 л. Передбачувана назва останнього продукту – СоуНайс. В даний момент останній продукт знаходиться у стадії розробки робочого проекту і передбачається до серійного виробництва.

Пастеризоване соєве молоко виготовляється за патентованою технологією і на установці компанії ProSoya. Для виготовлення цього напою не використовуються додавання нафтових сольвентів, облігатних кислот або хімікатів. Унікальний процес «безповітряного холодного помелу» створює продукт з м'якою консистенцією і видатним смаком.

При виробництві соєвого молока отримують відходи, звані окарою, які можна застосовувати в кулінарії (добавки до котлет, борошняних і кондитерських виробів і т.д.) і на корм худобі. Соєве молоко - ідеальний продукт, є основою для виробництва таких продуктів як йогурт, морозиво, напої і соєвий сир тофу.

Одними з головних показників товарної якості сухого соєвого молока є його органолептичні властивості. Соєве молоко - порошок кремового кольору, має приємний горіховий запах, солодкуватий смак

із слабо вираженим соєвим присмаком. Із фізико-хімічних показників якості основними є вологість (5-7%) та індекс розчинності (0,7 см³). Нормується у сухому соєвому молоці вміст поживних речовин – білка (40%) і жиру (20%). Показники товарної якості сухого соєвого молока регламентуються ТУ 9223-004-10126558-96. Регламентується й упакування - мішки паперові з поліетиленовим вкладишем по 25 кг.

В рамках реалізації законодавства по захисту прав споживачів для вдосконалення системи контролю за реалізацією сільськогосподарської продукції, встановлюється наступний порядок маркування споживчої упаковки харчових продуктів, одержаних на основі генетично модифікованих джерел. Харчова продукція, одержана з генетично модифікованих джерел, маркірується за допомогою нанесення на споживчу упаковку товару (етикетку, лист-вкладиш, ярлик, інструкцію по застосуванню) відповідної інформації: Генетично модифікована продукція (найменування продукції) одержана з генетично модифікованих джерел, містить компоненти, одержані з генетично модифікованих джерел.

Згідно Порядку сертифікації харчових продуктів і продовольчої сировини експертному дослідженню на наявність ГМО піддається кожна партія продукції, виготовлена з використанням сировини, що підлягає контролю на наявність ГМО, у тому числі й соєвого молока, й продуктів з нього.

«Бродівський завод сухого знежиреного молока», на базі якою проводилася робота, поки що не виконує експортних операцій, проте українські заводи-виробники сухого соєвого молока здійснюють поставки даного товару за кордон. У результаті проведених

розрахунків виявлено: при експортних операціях мито, акцизний збір, податок на додану вартість не нараховуються; митні платежі становлять 16,20 грн.; підприємству держава відшкодовує ПДВ у розмірі 1620,00 грн.

Таким чином, здійснення експортних поставок буде вигідним для українських підприємств, оскільки митні збори становлять незначну частку та відшкодовується податок на додану вартість – 20 % від фактурної вартості партії. При експорті сухого соєвого молока потрібен мінімум митних платежів (тільки митні збори за митне оформлення), оскільки немає пошлени і немає ПДВ.

Отже, до переваг експорту сухого соєвого молока належать: мінімальні витрати на митне оформлення; повернення ПДВ у розмірі 20%, - що робить дуже вигідним експортні операції з сухим соєвим молоком.

АНОТАЦІЇ
на магістерську роботу
Загальна характеристика сої та соєвих продуктів,
особливості їх митного оформлення при переміщенні через
митний кордон України

Дипломна робота на здобуття ОКР магістр за спеціальністю 101 «Екологія». Рівненський державний гуманітарний університет. Рівне 2020 р.

Дипломна робота присвячена вивченню загальної характеристики сої та соєвих продуктів, особливості їх митного оформлення при переміщенні через митний кордон України.

Проаналізовано наукову та науково-популярну літературу згідно теми роботи. Розкрито особливості екологічного контролю на митниці і в пунктах пропуску через державний кордон. Проаналізовано основні тенденції розвитку ринку сої в Україні впродовж останніх років. З'ясовано сучасну ситуацію на українському споживчому ринку соєвих продуктів.

Зроблено висновки та сформульовано пропозиції щодо теми роботи.

Ключові слова: митниця, екологічний контроль, соя.

Общая характеристика сои и соевых продуктов, особенности их таможенного оформления при перемещении через таможенную границу Украины

Дипломная работа посвящена изучению общей характеристики сои и соевых продуктов, особенности их таможенного оформления при перемещении через таможенную границу Украины.

Проанализирована научная и научно-популярную литературу по теме работы. Раскрыты особенности экологического контроля на таможене и в пунктах пропуска через государственную границу. Проанализированы основные тенденции развития рынка сои в Украине в течение последних лет. Выяснено современную ситуацию на украинском потребительском рынке соевых продуктов.

Сделаны выводы и сформулированы предложения по теме работы.

Ключевые слова: таможня, экологический контроль, соя.

The general characteristics of soybeans and soybean products, their features of custom clearance when they moving across the customs border of Ukraine.

The diploma thesis is devoted to the study of the general characteristics of soybeans and soybean products, their features of custom clearance when they moving across the customs border of Ukraine.

Scientific and popular scientific literature is analyzed according to the topic of work. The features of environmental control at customs and at border crossing points are revealed. The main tendencies of development of the soybean market in Ukraine are analyzed during the last years. The nowadays situation in the Ukrainian consumer market of soybean products has been clarified.

Conclusions are made and suggestions on the topic of work are formulated.

Keywords: customs, environmental control, soy.